

Kurpanneva.

Kurpannevan suo sijaitsee Järvenpään kylän Kentankylässä, maanviljelijä Toivo Yrjänäisen tilasta 5 km etäisyydellä. Kurpanneva on osa suuresta n. 2000 ha käsittävästä suoalueesta ja on n. 500 ha suuruinen. Siitä on mv. Yrjänäinen vuonna 1958, nevan ollessa kuiva, löytänyt laajan hirsistä tehdyn rakennelman, joka sijaitsee n. 0,5 km ^{etäisyydellä} suon Kentankylän puoleisest rannasta. Rakennelman pohjoispuolella kohoa suomaa kohtalaisen jyrkästi. Hirsirakennelma käsittää käytäväsystemin, jossa käytävät ovat sisältä hirsillä vuoratut. Käytävien mitat ovat: Leveys 3-4m ja korkeus ^{1,7 m} tarkalleen 1,7 m. Käytävien ääriviivat ovat maanpinnassa hyvin erotettavissa, johtuen siitä, että turvekerros on käytävien katon kohdalla vain 35 cm kun se muualla kohoa 1 m kattohirsien yläpuolelle. Hirret ovat pinnalta lahot mutta niiden sisus on vielä kovaa. Eräissä hirsissä voidaan tavata n. 3 cm pitkiä oksantynkiä, mikä osoittaa että puuainesta on lahonnut ainakin 3 cm. Kaikki hirret ovat ^{suppupäiset ja} jokseenkin samanpituisia (10 jalkaa) mutta niiden paksuus vaihtelee suuresti. Mv. Yrjänäisen kertoman mukaan oli käytävän katos rakennettu seuraavasti.: n. 1,2 m etäisyydelle toisistaan oli asetettu poikkihirret, ^{jo} joiden päälle oli ladottu käytävän pituussuunnassa hirsiiä, joiden päät oli asetettu tarkalleen samalle viivalle. Käytävien seinät on rakennettu horisontaalisista lamapaaluista. Niiden liitekohdat ja seinämien kulmakonstruktio samoin kuin lattia on jäänyt mv Yrjänäiseltä tutkimatta, koska ne olivat liejun

1,7 m

suppupäiset ja

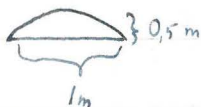
peitossa. Lattialta kuitenkin löytyi hirsiä. Vuonna 1958 oli Kansallismuseoon lähetetty näytehirsi (kuva), jolloin sieltä lähetettiin lausunto, että ~~hän~~ sen päät olivat majavien jyrsimät. Mv. Yrjänäinen kuitenkin väittää monesta hirrestä huomanneensa n. 3 cm leveän, terävän lyömäaseen (työkalun) jälkiä. Käytäväsysteemin alkuperäistä sisäänkäytävää ei ole tähän mennessä löydetty. Aukko 1, jonka kautta työmiehet vuonna 1958 olivat tunkeutuneet käytävään, on Yrjänäisen otaksuman mukaan syntynyt maan sortuessa suota ylittävien hirvien alta. Tällä kohdalla nimittäin kulkee hirvipolku. (Samoin on muodostunut suuri sortuma käytäväsysteemin itäpäässä.) Aukot 2 ja 3 kivitettiin miesten toimesta vuonna 1958 heidän tutkiessa mikäli ääni kantautuu käytävän päästä päähän (tulos oli positiivinen). Mv. Yrjänäinen kertoi, että maa tällä seudulla muuttuu nopeasti suoperäiseksi, mistä on osoituksena n. 0,5 km rakennelmasta pohjoiseen sijaitsevien hiekkaharjujen väliin suoperäistymisen metsän tuhtua vuonna 1959 hävitetyksi. On mahdollista että rakennelmakin oli alkuaan kuivaan maahan rakennettu. Rakennelmasta ei tiedetty mitään ennenkuin se vuonna 1958 löytyi eikä siitä ole kansan keskuudessa mitään perimätietoa säilynyt. Noin 200 vuoden takaa on tarina, ~~mitään~~ että Kurpannevalle on kummituksia koska maa alta kuuluu veden solinaa. Rakennelma oli v. 1958 kuivana mutta sen jälkeen se vähitellen jälleen täyttyi minkä vuoksi en päässyt sitä tutkimaan 24.6.1962. Tiedot ~~ovat~~^{on} saatu mv. Yrjänäiseltä.

Rostislav Holthoer.

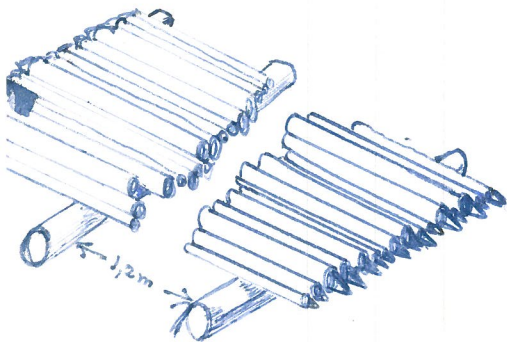
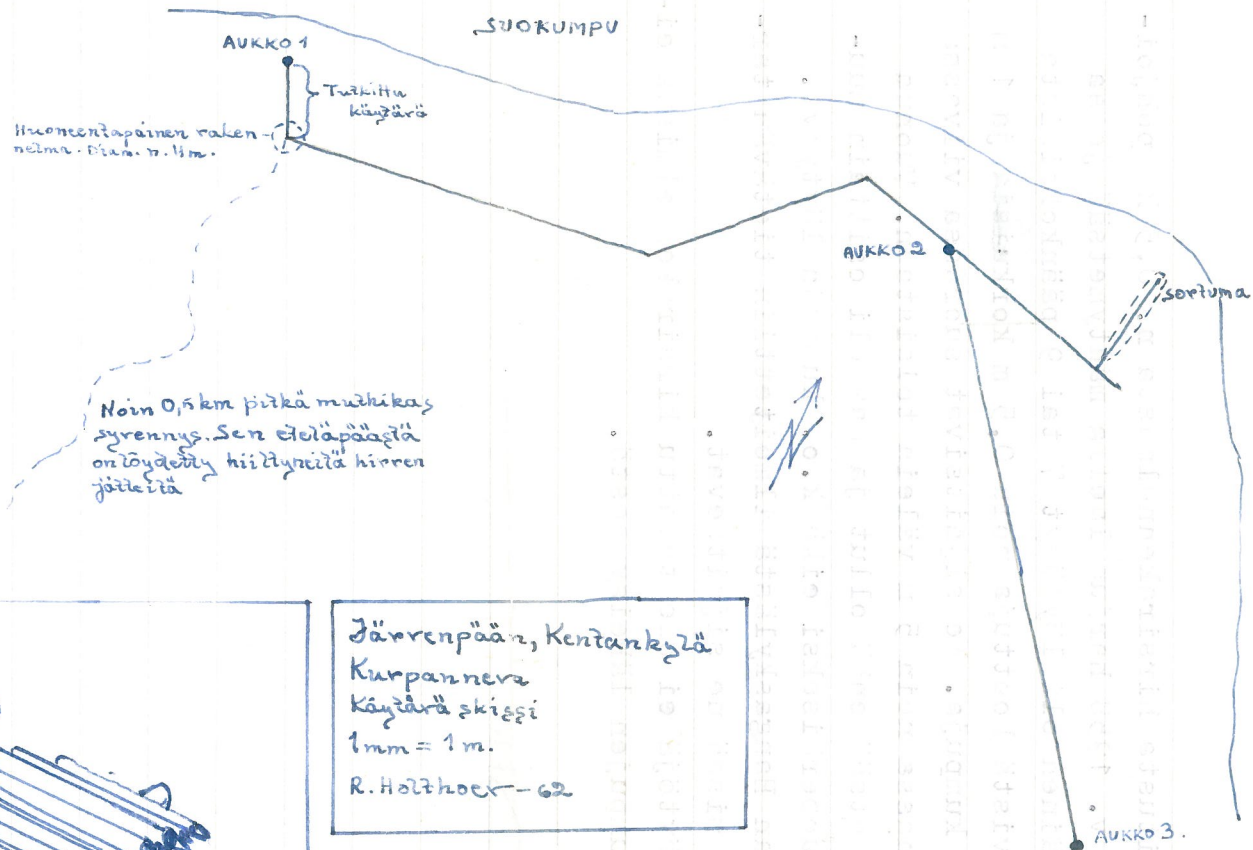
Yllämainitusta hirsirakennelmasta n. 0,5 km pohjoiseen oli v. 1958 harjun laella mäntymetsää jossa mv Yrjänäinen oli löytänyt 7 tai 9 päänkokoisista mukulakivistä koottuja noin 0,5 m korke^{eitä}~~isia~~ ja 1 m levy^{eitä}~~isiä~~ kumpuja. Ne sijaitsivat suorassa viivassa 0-W suunnassa noin 5 m välein toisistaan. Vuonna 1962 ei metsää enää ollut ja maa oli osittain muut~~t~~tunut suoperäiseksi eikä k.o. kumpuja löytynyt.

Mv Kuosan Hangaskylästä ilmoitettiin tietävän tarkalleen missä ne sijaitsivat.

Mitään löytöjä ei ole tavattu hirsirakennelmista eikä kiviumpujen läheisyydestä.

R. J. J. J.

Käytön konstruktio

Järvenpää, Kentankylä
 Kurpanneva
 Käytävä skiissi
 1 mm = 1 m.
 R. Holtzner - 62

Teuva, Kurjanniva

F 38088

F 38087

Valok. R. Hoikka

Kuopion kirkon kirkkorakennus (Pinta) Pohjoisesta
kuvattu (otettu 1958^{11.11.} Kirsi Mäkimäki)

KURPANNEVAN KUMMITUS

Teuva

Teuvalaisille jäi Kurppanevan arvoitus 1959 vähemmän tunnetuksi, koska se tuli julkisuuteen mätäkuun aikana 1959 jurvalaisten toimesta. Te-Ju-Ka-lehti esitti toivomuksen löydön uudelleen esille ottamisesta ja lukijoille kerrottavaksi.

Kurppaneva sijaitsee Norinkylän ja Kentankylän välisellä suoluella noin 4 km Kentankylästä. Alueella aikaisemmin liikkuneet henkilöt tiesivät kertoa satoja metrejä pitkistä kirkasvetisestä pohjattomasta lähteestä, jossa Kurppanevan kummitus asui. Perintätieto kertoo, että joka vuosi paimenilta kummitus anasti useita eläimiä, eikä niitä löydetty lähteen silmästä. Kentankylän tietäjänaiset varoittelivat vain, ettei saanut päästää karjaa lähellekään lähdeä, jos tahdotaan säilyttää yhteisymmärrys kummituksen kanssa. Lähdeä ei saanut tutkia, ettei karjan onnea menettäisi. Todellisuudessa tietona kerrottakoon, että joka kesä useita eläimiä juomamatkalla upposi lähteeseen ja katosi sinne. Näin kertoivat ennakkotiedot. Löytö tuli esiin Kentankylän miesten vesijohtolähteen etsinnän yhteydessä Kaunisnevalle, jossa he viemäroivät erään voimakkaan lähteen syksyllä 1958 tutkiakseen veden riittävyttä ennen verkoston rakentamista. Tämä lähde kuivi kokonaan seuraavana keväänä ja pakotti miehet tutkimaan, mistä sen vesi tuli, koska se näin äkkiä kuivi. Miehet etenivät olettaensa suuntaan Kurppanevalle noin 2 km ja löysivät Kurppanevan lähteen myöskin kuivana. Miehet ryhtyivät tutkimaan ja totesivat heti, että lähteen pohjalta sammalen alla tuntui pitkillä matkoilla puupohja. Kaivettuaan lapiolla sammalta pois, tuli esiin parimetriä leveä silta, joka todettiin ihmisten tekemäksi. Tässä vaiheessa todettiin puurakenteen kumajavan ja niin väännettiin muutama hirsi tilaltaan. Sitten miehet rupesivat ihmettelemään Kurppanevan salaisuutta. Pari miestä uskalsi pudottaa itsensä tunneliin, joka osottautui 2 m. syväksi ja jatkuvan pimeyteen. Seinät todettiin rakenneksi vahvoista hirsistä ja lattia oli talattu halastuista hirsistä tasaiseksi. Tämän jälkeen tutkittiin terävillä seipäillä monen sadan metrin matkalla painumutta suon silmää ja kaikkiolla tuntui seipäisiin puurakenteita. Muutamassa kohdassa todettiin sivukäytäviäkin, joista jotkut osottautuivat 3—4 m. leveiksi.

Tällainen oli vesijohtomiesten toteamus kertoessaan matkansa tulosta. Löytöä ruvettiin ihmettelemään kyläläisten kesken ja niin tehtiin uusi tutkimusmatka paikalle ja todettiin miesten oletta- mus paikkansa pitäväksi ja annettiin uutinen sanomalehdille. Tästä oli seurauksena monen lehtimiehen matka paikalle ja näistä kukin muovasi uutisen käsityksensä mukaiseksi. Esim. APU-lehti näki sen kokonaan mätäkuun uutisena. Arvoitusta ei kukaan pystynyt selittämään ja niin jäi löytö taas unhoon hyvänä mätäkuun juttuna. Sanomalehtiutiset kiinnostivat allekirjoittanutta siksi paljon että järjestin tutustumis- matkan sinne Maakuntaliiton sihteeriin kanssa syksyllä 1959. Seuraavassa numerossa kerron matkasta sinne ja vetoan Teuvan Kotiseutuyhdistykseen.

(Jatkuu)

Uuno Tarkkanen.

Kurppanevan kummitus

Teuva

(Jatkoa)

Eräänä syyskuun aurinkoisena päivänä suunnistimme sovitun tutkimusmatkamme Kentankylästä Kurppanevalle. Oppaaksemme saimme Yrjänäisen talon isännän, jolta saimme tarkan selostuksen perintätiedoista ja kylänmiesten toteamuksesta löydöstään. Matkaa oli ainakin 4 km. ennenkuin päästiin kuivuneen laajan suosilmäkkeen reunalle. Heti ensi silmäyksessä totesimme kertomuksen todeksi. Tarkastelimme avattuja kohtia ja koettelimme kepillä rakennelmia. Ei siis ollut epäilystäkään, ettei rakennelma olisi ihmisten tekemää. Käveltiin pitkälti suopainautumaa ja kepeillä koeteltiin monesta paikasta ja aina sama tulos.

Kysymys, mikä on rakennelma, koska se on tehty ja mitä varten jäi meiltä sillä matkalla selvittämättä. Ei luulis perintätiedon tällaista unohtavan, koska alue on niinkin lähellä asutusta. Näkemäni oli siksi mielenkiintoinen, että varasin erikoisen päivän ympäristökylän vanhempien asukkaiden haastatteluun Teuvalla ja Jurvassa. Norinkylässä ei kukaan haastattelemani henkilö tiennyt mitään asiasta. Erästä kartasta löysin nimen "Majaloukko" Norinkylästä kirkonkylään johtavan tien varrelta. Tätä nimitystä ei myöskään tunnettu. Kentankylän vanhimmat asukkaat tunsivat vain paikan kummitusjutut. Jurvassa Kirkonkylässä ei myöskään kukaan ollut kuullut sellaista. Keskusteluissa rakensimme paikalle sotien aikaisia juoksuautoja, mutta siihenkään se ei sijain- tinsa vuoksi sopinut. Sitten olemme että se oli metsästäjien rakentama valtava pyyntihauta hirville ja peuroille. "Majaloukko" nimitykselle ryhdyin etsimään tämän jälkeä selvitystä ja tällöin erään emännän muistiin palautui Nurmelan paapan kertomus suuresta piilopirtistä, joka on ollut jossain Norinkylän taustalla. Kertomuksen mukaan siellä olisi ollut ympäristön asukkaita satoja sotien aikana paossa. Aika määritelmä sopii Isonvihan aikoihin, jolloin maakunta oli miehitettynä useita vuosikymmeniä. Viimeksi esitetty oletta- mus voi olla oikea.

Kun kyseisistä ajoista on kulu- nut jo kolmatta sataa vuotta, on löytö tutkimisen arvoinen. Tutki- mustyöhön perehtyneet henkilöt voivat sieltä tehtyjen löytöjen perusteella tehdä määritelmiä sen ajan pakolaisten elämästä. On esim. mielenkiintoista löytyisikö sieltä jätettä kummituksen syö- mistä kymmenistä eläimistä ym.

Teuvalaiset, paikka on siksi mielenkiintoinen, että sinne kannattaa avata eräpolku, reitit eri suunnilta ja ohjata esim. koulu- nuoriso sinne suunnistus- ja tutki- musretkille. Teuvan kotiseutuyh- distykselle kuuluu löydön tutki-

muksen ja mahdollisen säilymisen velvollisuus. Tämä on esitetty sen johdosta, koska puu vapautu- neena vesipainosta alkaa nopeasti lahota. Paikka on saatava uudestaan veden alle eli lähteeksi. Muussa tapauksessa alue on pian kuivattava ja perusteellisesti tut- kittava ja väri-elokuvana säilytet- tävä jälkipolvien ihmeteltäväksi.

Pitäjä-lehden yhtenä tehtävänä on tallettaa pitäjän vanhempaa elämää ja kertoa lukijoille. Täl- löin jää talteen tavattoman paljon sellaista joka muuten unohtuu, kuten esim. esittämäni Kurppane- van arvoitus.

Maakunnassamme on joka pitä- jässä paljon sellaisia paikallisen väestön tuntemia merkkejä ja rakennelmia sekä löytöjä jotka eivät ole vielä tutkimuksen tallet- tamina. Esim. sellainen aikakausi, kuin historian kertoma Kainulais- kausi odottaa parempaa selvitys- tä. Aineistoa on varmasti Teuval- lakin paljon, kun vain opitaan lu- kemaan luonnon kuvakirjaa. Nyt ensin Kurppanevan selväksi ja elokuvaksi.

Uuno Tarkkanen.